

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object identifier

eoconf.com - from 2024

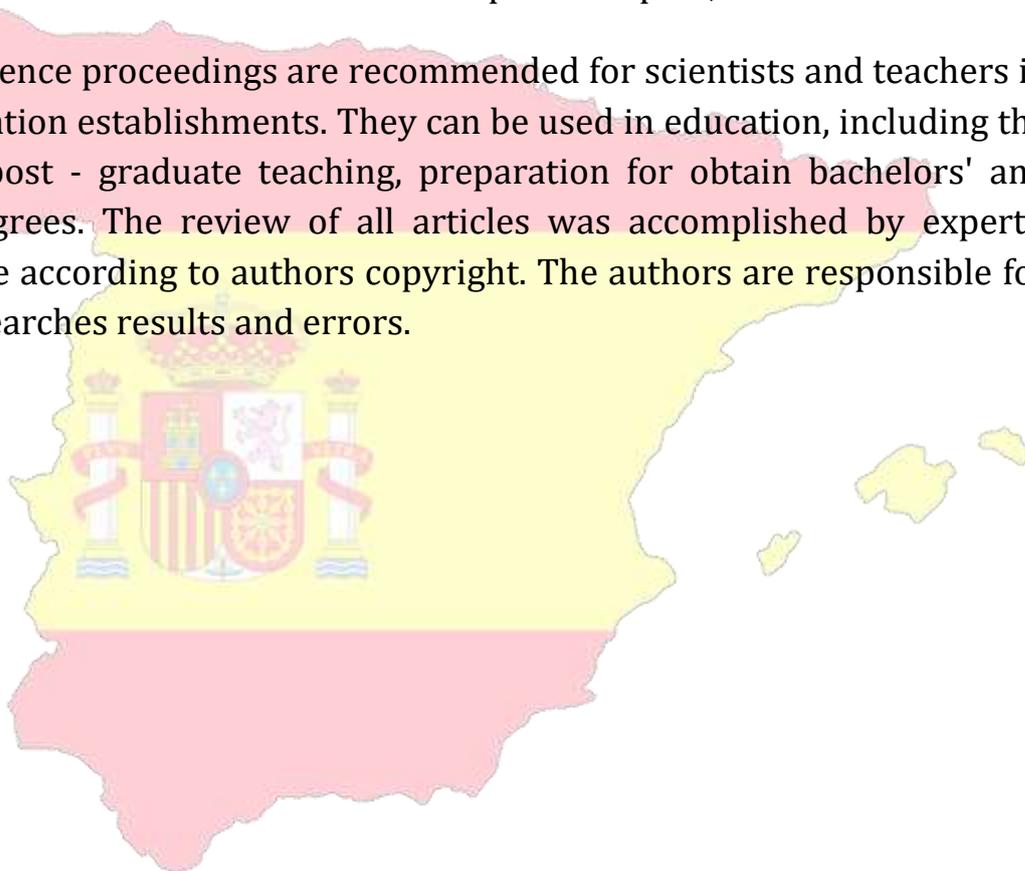

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 1.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi o‘rni

Odilova Gulbahor

Qo‘qon universiteti Andijon filiali Tarix yo‘nalishi, 25–04 guruh talabasi

Yunusova Buxajal Alimovna

Qo‘qon universiteti Andijon filiali Tarix va ijtimoiy fanlar kafedrası
katta o‘qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada islom ilmlari tarixida alohida o‘rin tutgan buyuk muhaddis Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi beqiyos hissasi yoritilgan. Imom al-Buxoriy tomonidan yaratilgan “Al-jome’ as-sahih” asari hadis ilmining eng ishonchli manbalaridan biri sifatida tan olingan. Maqolada Imom al-Buxoriyning hayoti, ilmiy faoliyati, hadislarni tanlashda qo‘llagan qat’iy mezonlari hamda hadis ilmi rivojiga qo‘shgan hissasi tahlil qilinadi. Shuningdek, uning ilmiy merosi nafaqat islom olamida, balki jahon ilm-fan taraqqiyotida ham muhim ahamiyatga ega ekani asoslab beriladi. Tadqiqot jarayonida Imom al-Buxoriyning hadislarni rivoyat qilishdagi halollik, aniqlik va adolat tamoyillariga amal qilgani alohida ta’kidlanadi. Ushbu maqola Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi o‘rni va ahamiyatini chuqurroq anglashga xizmat qiladi.

Kalit so‘zlar: Imom al-Buxoriy, hadis ilmi, muhaddis, sahih hadislar, islom ilmlari, Al-jome’ as-sahih, isnod, rivoyat.

Annotation: This article highlights the invaluable contribution of the great muhaddith Imam al-Bukhari, who holds a distinguished place in the history of Islamic sciences, to the development of hadith studies. The work *Al-Jami’ al-Sahih* compiled by Imam al-Bukhari is recognized as one of the most authentic and reliable sources in the science of hadith. The article analyzes Imam al-Bukhari’s life, his scholarly activities, the strict criteria he applied in the selection of hadiths, and his significant role in the advancement of hadith science. It is also substantiated that his scholarly legacy is of great importance not only in the Islamic world but also in the progress of global scholarship. During the research process, special emphasis is placed on Imam al-Bukhari’s adherence to the principles of honesty, accuracy, and justice in the narration of hadiths. This article serves to provide a deeper understanding of Imam al-Bukhari’s position and significance in the science of hadith.

Keywords: Imam al-Bukhari, hadith science, muhaddith, authentic hadiths, Islamic sciences, *Al-Jami’ al-Sahih*, isnad, narration.

Аннотация. В данной статье освещается бесценный вклад великого мухаддиса Имама аль-Бухари, занимающего особое место в истории исламских наук, в развитие науки хадисов. Труд Имама аль-Бухари «Аль-Джами’ ас-Сахих» признан одним из самых достоверных источников в хадисоведении. В статье анализируются жизнь Имама аль-Бухари, его научная деятельность, строгие критерии, применяемые им при отборе хадисов, а также его вклад в развитие науки хадисов. Также обосновывается, что его научное наследие имеет важное значение не только для исламского

мира, но и для развития мировой науки в целом. В ходе исследования особо подчёркивается приверженность Имама аль-Бухари принципам честности, точности и справедливости при передаче хадисов. Данная статья способствует более глубокому осмыслению места и значения Имама аль-Бухари в науке хадисов.

Ключевые слова: Имам аль-Бухари, наука хадисов, мухаддис, достоверные хадисы, исламские науки, «Аль-Джами' ас-Сахих», иснад, риваят.

Islom ilmlari taraqqiyotida hadis ilmi alohida o'rin tutadi. Payg'ambarimiz Muhammad (s.a.v.)ning so'zlari, amallari va taqriirlarini o'rganish hamda ishonchli tarzda avlodlarga yetkazishda muhaddis olimlarning xizmati beqiyosdir. Ana shunday buyuk allomalardan biri — Imom al-Buxoriy bo'lib, u hadis ilmi rivojiga ulkan hissa qo'shgan. U yaratgan ilmiy metodologiya, xususan, hadislarni tanlash va baholashda qo'llagan qat'iy mezonlari hadis ilmini mustahkam va ishonchli fan darajasiga ko'tardi. Imom al-Buxoriyning "Al-jome' as-sahih" asari esa sahih hadislar to'plami sifatida islom olamida yuksak e'tirof etilgan. Shu bois Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi o'rni va ahamiyatini o'rganish nafaqat diniy, balki ilmiy jihatdan ham muhim hisoblanadi. Islom sivilizatsiyasi tarixida hadis ilmi Qur'oni karimdan keyingi eng muhim ilmiy manbalardan biri hisoblanadi[1.136]. Hadislar Payg'ambar Muhammad sallallohu alayhi vasallamning so'zlari, amallari va tasdiqlarini o'z ichiga olgan bo'lib, musulmonlar hayotida diniy, axloqiy va huquqiy masalalarda asosiy manba vazifasini bajaradi[2.50]. Shu sababli hadislarni to'plash, tekshirish va ishonchli tarzda saqlab qolish islom tarixida muhim ilmiy vazifa bo'lib kelgan.

Hadis ilmining shakllanishi va rivojlanishida ko'plab buyuk allomalar faoliyat olib borgan. Ana shunday ulug' muhaddislardan biri Imom Muhammad ibn Ismoil al-Buxoriy hisoblanadi. U o'zining chuqur bilimi, yuksak ilmiy salohiyati va halolligi bilan hadis ilmini yangi bosqichga olib chiqqan. Imom al-Buxoriy hadislarni tanlashda juda qat'iy mezonlarga amal qilgan va faqatgina ishonchli roviylardan kelgan hadislarni o'z asariga kiritgan.

Imom al-Buxoriyning "Al-jome' as-sahih" asari hadis ilmidagi eng mukammal va ishonchli to'plamlardan biri sifatida e'tirof etiladi. Ushbu asar nafaqat diniy manba, balki tarixiy, axloqiy va ilmiy ahamiyatga ega bo'lgan bebaho meros hisoblanadi. Uning hadis ilmidagi o'rni va ahamiyatini o'rganish bugungi kunda ham dolzarb bo'lib, yosh avlodni ilmga, halollikka va adolatga chorlaydi.

Imom al-Buxoriy hadis ilmi taraqqiyotida beqiyos o'rin egallagan buyuk allomalardan biridir. U hijriy 194-yilda Buxoro shahrida tavallud topgan bo'lib, yoshligidan ilmga bo'lgan qiziqishi va zukkoligi bilan ajralib turgan. Otasi Ismoil ibn Ibrohim ham ilm ahli bo'lib, halol va taqvodor inson sifatida tanilgan. Bu holat Imom al-Buxoriyning ilmiy va axloqiy shakllanishida muhim rol o'ynagan.

Imom al-Buxoriy hadis ilmiga juda erta kirib kelgan. U yoshligidan hadislarni yod olish, roviylar haqida ma'lumot to'plash va isnodlarni tahlil qilish bilan shug'ullangan. O'n yoshidayoq hadis ilmidagi ayrim xatolarni to'g'rilay olgani uning ilmiy salohiyati

naqadar yuqori bo'lganini ko'rsatadi. U ilm talabida Makka, Madina, Basra, Kufa, Bag'dod, Misr kabi ilm markazlariga sayohat qilgan va minglab olimlardan ta'lim olgan. Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi eng katta xizmati — sahih hadislarni tanlab, ularni alohida to'plamga jamlaganidir. U hadislarni qabul qilishda nihoyatda qat'iy mezonlarga amal qilgan. Har bir hadisning roviylari adolatli, xotirasi kuchli va bir-biri bilan uchrashgan bo'lishi shart deb hisoblangan. Shuningdek, hadis matnining Qur'on va islom aqidalariga zid bo'lmasligi ham muhim mezonlardan biri bo'lgan.

Imom al-Buxoriyning eng mashhur asari “Al-jome' as-sahih” bo'lib, bu kitob hadis ilmidagi eng ishonchli manba sifatida tan olingan. Ushbu asarda olti yuz mingdan ortiq hadis ichidan tanlab olingan yetti mingdan ziyod sahih hadis jamlangan. Bu asar nafaqat hadislar to'plami, balki fiqhiy, axloqiy va tarbiyaviy jihatdan ham katta ahamiyatga ega[3.83].

Imom al-Buxoriy hadislarni mavzularga ajratib, ularni tartibli ravishda joylashtirgan. Har bir bobga mos oyat yoki hadis keltirilishi uning chuqur fiqhiy bilimiga ega bo'lganini ko'rsatadi. Shu jihatdan “Al-jome' as-sahih” nafaqat muhaddislar, balki faqihlar uchun ham muhim qo'llanma bo'lib xizmat qilgan.

Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi o'rni uning shogirdlari va izdoshlari faoliyatida ham namoyon bo'ladi. Uning ilmiy maktabi keyingi muhaddislar uchun asos bo'lib xizmat qilgan. Imom Muslim, Imom Termiziy kabi mashhur olimlar Imom al-Buxoriydan ta'lim olgan yoki uning ilmiy metodidan ilhomlangan.

Shuningdek, Imom al-Buxoriy ilmiy faoliyat bilan birga yuksak axloq sohibi bo'lgan. U kamtarinlik, halollik va adolatni hayotining asosiy tamoyili deb bilgan. Ilmni dunyoviy manfaatlar uchun emas, balki haqiqatni aniqlash va ummatga foyda keltirish uchun xizmat qildirishni maqsad qilgan.

Xulosa qilib aytganda, Imom al-Buxoriy hadis ilmi tarixida o'chmas iz qoldirgan buyuk allomadir. Uning ilmiy faoliyati hadislarni to'plash, tekshirish va ishonchli manbalar asosida tartibga solish borasida yangi bosqichni boshlab bergan. Imom al-Buxoriyning qat'iy ilmiy mezonlari hadis ilmining mustahkam poydevorini yaratgan va keyingi avlod olimlari uchun asos bo'lib xizmat qilgan.

“Al-jome' as-sahih” asari islom olamida Qur'oni karimdan keyingi eng ishonchli manba sifatida e'tirof etiladi. Ushbu asar nafaqat diniy hukmlar, balki axloqiy va tarbiyaviy masalalarda ham muhim ahamiyatga ega. Imom al-Buxoriyning ilmiy merosi bugungi kunda ham o'z ahamiyatini yo'qotmagan.

Xullas, Imom al-Buxoriyning hadis ilmidagi o'rni beqiyos bo'lib, uning ilmiy yondashuvi, halolligi va fidoyiligi yosh avlod uchun ibrat maktabi hisoblanadi. Uning merosini o'rganish nafaqat tarixiy, balki ma'naviy jihatdan ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonov S. Islom tarixi. – Toshkent: Universitet, 2021.
2. Karimov U. Hadis ilmi tarixi. – Toshkent: Fan, 2018.
3. Mirzayev B. Imom al-Buxoriy va uning ilmiy merosi. – Toshkent: Akademnashr, 2020.
4. Rasulov A. Islom ilmlari asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
5. Yo'ldoshev M. Hadis va sunnat. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2017.
6. Qodirov N. Buyuk muhaddislar hayoti. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2022.